

Kvalitetsvurdering af

Bornholms Kunstmuseum

2016

Indhold

Indhold.....	2
Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering	3
Fakta om Bornholms Kunstmuseum	5
Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse	6
Ressourcegrundlag.....	9
Forskning	12
Formidling	14
Samlingsvaretagelse.....	17
Museets fremtid	20
Baggrund.....	22
1. Kvalitetsvurderingsforløbet på Bornholms Kunstmuseum.....	22
2. Om Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger	23

Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering

Denne kvalitetsvurderingsrapport følger op på Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurdering af Bornholms Kunstmuseum i 2008 og gør status for udviklingen og kvaliteten af museets arbejde.

Det er Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering, at Bornholms Kunstmuseums opgavevaretagelse er tilfredsstillende.

Museet har fulgt tilfredsstillende op på en række forhold, der blev påpeget ved kvalitetsvurderingen af museet i 2008. Der synes dog fortsat at være potentiale for at udfolde museets forskningsindsats og behov for faglig konsolidering med flere kunstfaglige kompetencer.

Museet er en veldrevet virksomhed med en professionel ledelse og en igangværende positiv udvikling, som er meget fokuseret på udvidelse af museet og en ny afdeling for lys. Museet har et højt fagligt niveau inden for formidling, registrering og bevaring. Mangel på kunstfagligt personale skaber imidlertid udfordringer ift. især at løfte forskningsopgaven.

Med en strategi for museets virksomhed fra 2012, som er så godt som implementeret, er der momentum for at revidere museets strategiske grundlag, langsigtede strategi og målsætninger for at skabe grundlag og sætte retning for en fortsat kvalitativ og professionel udvikling af museet.

Kvalitetsvurdering i 2008

Bornholms Kunstmuseum blev kvalitetsvurderet af Slots- og Kulturstyrelsen i 2008. Styrelsen påpegede bl.a. følgende væsentlige udfordringer i rapporten fra 2008:

- Museumsfaglige problemer mht. opbevaring af samlingen.
- En langt fra optimal personalsituation på det kunsthistoriske og det tekniske område.
- Behov for en styrket forskningsindsats fsva. ansvarsområdet inden for kunsthåndværk.
- Mere dybtgående forskningsbidrag fra museet til forskningsprojekter.
- Alt for højt antal særudstillinger ift. museets ressourcer og begrænsede faglige bemanding.
- Behov for at styrke formidlingstiltag til børn og undervisningsinstitutioner.
- Behov for koordineret indsamlingspolitik, som dækker hele museets samling.
- Mere præcis arbejdsdeling og samarbejdsaftale med Bornholms Museum om indsamling af kunsthåndværk.
- Registrerings- og indberetningsefterslæb.
- Behov for styrket bevaringsindsats ift. opbevaring, sikring, klima og magasinplads.

[Kvalitetsvurderingsrapporten fra 2008 kan læses her](#)

Der er siden denne kvalitetsvurdering sket en væsentlig udvikling i både de lovmæssige krav (driftstilskudslov fra 2010 og ny museumslov fra 2012) og de kvalitative standarder for museernes virksomhed (bl.a. div. udredninger, strategier mv., der sætter mål for museernes faglige opgavevaretagelse, organisation og ledelse). Der er tale om krav og standarder om øget økonomisk og faglig bæredygtighed og professionalisering af den samlede museumsvirksomhed, som har ændret Slots- og Kulturstyrelsens grundlag for vurdering af museernes virksomhed. Styrelsens dokument "Krav og anbefalinger til statsanerkendte museer" afspejler disse ændringer.

Denne opfølgning på kvalitetsvurderingen i 2008 skal ses på baggrund heraf.

Fakta om Bornholms Kunstmuseum

Bornholms Kunstmuseum er et statsanerkendt kunstmuseum.

Museets ansvarsområde er: "[...] historisk Bornholms kunst og kunsthåndværk i videste betydning og samtidsmæssigt kunst med relation til begrebet lys i et globalt perspektiv. Museet skal gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling der finder sted inden for den geografiske, tids- og emnemæssige afgrænsning af museets ansvarsområde, belyse tilstande og forandringer inden for den bornholmske kunsthistorie. I forhold til samtidskunsten har museet ingen geografisk afgrænsning, mens den samlings- og emnemæssige afgrænsning udgøres af den tematiske tilgang til begrebet lys."

Bornholms Museumsforening ejer og driver Bornholms Kunstmuseum. Museumsforeningen har knap 2.600 medlemskaber. Heraf udgøres størstedelen af familiemedlemsskaber, hvorfor museet anslår, at der er ca. 5.000 enkeltmedlemmer.

Bornholms Regionskommune er museets offentlige hovedtilskudsyder.

Museet blev stiftet som en del af Bornholms Museum i 1893. Museet fik status som selvstændigt statsanerkendt kunstmuseum i 1971.

Museet omfatter ét besøgssted, hvor museets udstillinger, magasiner og administration er samlet på adressen Otto Bruuns Plads 1, Rø, 3760 Gudhjem. Herudover har museet sammen med Bornholms Museum erhvervet en bygning i Tejn, som skal indrettes til fælles magasin.

Nøgletal for museet 2015

- Museets samlede omsætning var på 8,5 mio. kr.
- Museet rådede over 10 fastansatte årsværk, heraf 2 videnskabelige årsværk.
- Museet havde 38.627 brugere.

Kvalitetsvurderingens fokusområder

Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse

I kvalitetsvurderingen i 2008 konstaterede Slots- og Kulturstyrelsen, at Bornholms Kunstmuseum i betydelig grad havde nået sin vision om at fremstå som et moderne, udadvendt og aktivt museum, og at museet var veldrevet, både hvad angik de arkitektoniske og indholdsmæssige rammer. Styrelsen opfordrede Bornholms Museumsforenings bestyrelse at styrke sin deltagelse og blive en mere aktiv medspiller i udviklingen af museets målsætninger, strategi og rolle i lokalsamfundet. Anbefalingen til museumsforeningen var i forlængelse heraf at overveje at nedsætte en separat bestyrelse hver af foreningens statsanerkendte museer. Desuden var anbefalingen til bestyrelse og leder at opprioritere dialogen og udvikle samarbejdet med Bornholms Regionskommune.

a. Arbejdsgrundlag

- Museet har formuleret en vision og mission. Visionen er uændret siden kvalitetsvurderingen i 2008, mens missionen tager afsæt i museets vedtægtsbestemte formål, suppleret af mål om at styrke og udvide såvel kendskabet til som oplevelsen af bornholmsk kunst og kunsthåndværk i både national og international sammenhæng.
- Museet arbejder desuden med afsæt i en strategi fra 2012 samt en række underliggende delstrategier. Strategien er meget kortfattet og har et overordnet fokus på publikumsudvikling, som skal understøttes af en planlagt fysisk udvidelse af museet med plads til bl.a. nye formidlingstiltag. I tilknytning hertil er formuleret enkelte målsætninger og indsatsområder for museets faglige opgavevaretagelse: udvidelse af museet med et museum/en afdeling for lys, forskningsbaseret IT-registrering og publicering af samlingerne samt større tilgængelighed og publikum gennem forøget synlighed og opsøgning af nye målgrupper. Strategien afspejler ikke museets samlede virksomhed og ledsages ikke af en konkret plan for, hvordan målsætninger og indsatsområder realiseres eller ressourceforbrug hertil.
- Den fysiske udvidelse af museet er operationaliseret i et nyt museumskoncept, ”Bornholms Museumscenter”, som skal samle Bornholms Kunstmuseum og Bornholms Museum under et tag i en fælles driftsorganisation. Konceptet skal bidrage til at professionalisere fælles arbejdsområder inden for kommunikation, it, skoletjeneste, salg og publikumsbetjening, mens de faglige opgaver vil blive varetaget uændret. Fsva. kunstmuseets faglige profil og opgavevaretagelse udfolder konceptet primært mål og indhold for den planlagte afdeling for lys samt for en fælles formidlingsindsats mellem de to museer på tværs af kulturhistorie og kunst under

betegnelsen "Museum+". Konceptet er sat i relation til begge museers organisatoriske og ressourcemæssige forhold, og finansieringen af den fysiske udvidelse er godt på vej med bevilninger fra regionskommunen og fonde. Realiseringen af konceptet forventes igangsat i 2017.

- Da strategien, ifølge museets oplysninger, er så godt som implementeret, er der momentum for at revidere museets strategiske grundlag, langsigtede strategi og målsætninger.
- Museets vedtægter afspejler ikke driftstilskudsloven og de seneste ændringer af museumsloven. Vedtægterne er tilgængelige på museets hjemmeside sammen med strategi, mission og vision for museet.
- Siden kvalitetsvurderingen i 2008 er museets dialog og samarbejde med regionskommunen blevet udbygget væsentligt. Bl.a. gennem museets engagement i projekter i den regionale kulturaftale. Museets ledelse og kommunen holder desuden et årligt møde mhp. forventningsafstemning af museets rolle og bidrag ift. udmøntning af kommunens kulturpolitik og strategier. Det skal formaliseres i en konkret samarbejdsaftale mellem museet og kommunen i nærmeste fremtid. Herudover sikrer kommunens udpegning af to bestyrelsesmedlemmer tæt dialog mellem kommune og museet.
- I regionskommunens kommentarer forud for kvalitetsvurderingen oplyser den, at museet anses som central aktør i realiseringen af kommunens kulturpolitiske vision og som en vigtig samarbejdspartner. Kommunen har en forventning om, at museet samarbejder med øens øvrige kulturinstitutioner og attraktioner. Desuden forventes engagement i nuværende og fremtidige kulturaftaler. Kommunen bifalder museets internationale aktiviteter og ser museet som en udviklingsorienteret kulturaktør, der formår at aktualisere sin virksomhed vha. nye initiativer.

b. Organisation

- Bornholms Museumsforening fungerer som en fælles forening for både Bornholms Kunstmuseum og Bornholms Museum. Foreningen ejer og driver begge museers samlinger.
- Hvis det nye museumskoncept gennemføres, skal der være tre afdelinger med hver sin leder: Kunstfaglig afdeling med kunstfaglig direktør, kulturhistorisk afdeling med kulturfaglig direktør og Museumscenteret med en chef for Museum+ og driften.

c. Ledelse

- Museets ledelse består af direktøren, som er den daglige leder, samt en bestyrelse.

- Bestyrelsen for Bornholms Kunstmuseum er fælles med Bornholms Museums. Bestyrelsen er identisk med Museumsforeningens bestyrelse. Bestyrelsen har 11 medlemmer, som består af fem kvinder og seks mænd, der vælges på baggrund af særlige professionelle kompetencer. Bestyrelsen vurderer løbende, om de nødvendige kompetencer er til stede og gennemgår årligt museets arbejdsgrundlag. Bestyrelsen evaluerer desuden årligt fremdriften i museets strategi, mål og planer samt samarbejdet med museets ledelse. Bestyrelsen oplyser, at de følger Kulturministeriets anbefalinger om god ledelse.
- Der er desuden nedsat særskilte forretningsudvalg for hhv. kunstmuseet og det kulturhistoriske museum, som ifølge bestyrelsen dækker behovet ift. at sikre løbende dialog om museets strategiske udvikling. Forretningsudvalgene består af formand, næstformand og yderligere to medlemmer fra bestyrelsen. Der afholdes forretningsudvalgsmøder efter behov.
- I årsrapporten fra 2015 anbefaler revisor ift. forvaltningsrevisionen, at bestyrelsen fremadrettet udvikler målsætninger for museet og drøfter, hvorledes resultatet af de opstillede målsætninger skal måles og rapporteres.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museets bestyrelse er sammensat ud fra professionelle kompetencer, og at sammensætningen løbende vurderes.
- at museet ønsker at samlokalisere med Bornholms Museum, så der kan opstå nye tværfaglige projekter til gavn for brugerne, og at det er lykket, at fundraise godt 80 % af den nødvendige finansiering til det nye museumskoncept.

Det er tilfredsstillende:

- at museets bestyrelse har fulgt op på kvalitetsvurderingen fra 2008 og indtager en mere aktiv rolle i den strategiske udvikling af museet.
- at bestyrelsen følger Kulturministeriets anbefalinger om god ledelse.
- at museet har et godt samarbejde med kommunen og bidrager aktivt til udmøntning af kommunens kulturpolitik og kulturstrategi samt den regionale kulturaftale.
- at museets bestyrelse følger op på museets arbejdsgrundlag, strategi, mål og planer årligt.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets overordnede strategi ikke forholder sig til museets samlede virksomhed.
- at museets bestyrelse ikke har opsat tydelige mål for museets virke, således at der kan ske en forvaltningsrevision på baggrund heraf.

- at museets vedtægter ikke afspejler driftstilskudsloven og de seneste ændringer af museumsloven.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet – bl.a. med afsæt i museumslovens nye opgaveformulering og relationen mellem formål og midler – udarbejder et fornyet strategisk grundlag (mission og vision), flerårig strategi og målsætninger for museets samlede opgaver. Strategien bør afspejle den samlede virksomhed, herunder sikre sammenhæng mellem museets arbejdsgrundlag, faglige opgavevaretagelse samt organisatoriske, ledelsesmæssige og ressourcemæssige forhold. Strategien bør desuden skabe en klar retning for museets arbejde de kommende år, uafhængigt af planerne for realisering af det nye museumskoncept.
- at bestyrelsen følger revisors anbefalinger om at udvikle målsætninger for museet, så forvaltningsrevisionen kan gennemføres.
- at museet reviderer og gennemskriver sine vedtægter, så de afspejler driftstilskudsloven og de seneste ændringer af museumsloven.
- at museet i forbindelse med revisionen af sine vedtægter afgrænser museets ansvarsområde yderligere fsva. kunsthåndværk og den nyere kunst. Herunder særligt lyskunst, for at differentiere sig fagligt i forhold til andre danske museer, som arbejder med lyskunst.

Ressourcegrundlag

a. Økonomi

I kvalitetsvurderingen fra 2008 blev museet anerkendt for sin evne til at generere en høj egenindtægt.

- Museets egenindtægt udgør fortsat en høj andel af de samlede indtægter. I 2015 var museets samlede indtægter på 8,5 mio. kr. Indtægterne fordeler sig således:
 - Tilskud fra staten: ca. 1 mio. kr.
 - Tilskud fra kommune: 2,5 mio. kr.
 - Ikke-offentlige tilskud: 1,5 mio. kr.
 - Egenindtjening (entre, butik og café): 3,1 mio. kr.
 - Øvrige indtægter: 0,4 mio. kr.
- Regionskommunens tilskud pr. indbygger er 61 kr. Det ikke-offentlige tilskud udgør fondsmidler og sponsorstøtte samt kontingent fra Bornholms Museumsforening på ca. 330.000 kr.

- Museet har ud af et overskud i 2015 på ca. 230.000 kr. brugt ca. 125.000 kr. til at nedbringe negativ egenkapital. Museet havde efter senest afsluttede regnskabsår en negativ egenkapital på ca. 350.000 kr. Museets likvide beholdning udgør ca. 1,8 mio. kr.
- Den planlagte udbygning og fælles driftsorganisation med Bornholms Museum forventes ikke at øge de samlede driftsomkostninger, hvilket hænger sammen med en stor besparelse på opvarmning ved alternativ energi og effektivisering af driftsfunktioner. Desuden forventes øget besøgstal og salg i det nye museumscenter at indbringe en større egenindtjening. Økonomien i de to museers faglige drift vil ifølge museernes egne oplysninger være uændret.

b. Medarbejdere

Slots- og Kulturstyrelsen konstaterede ved kvalitetsvurderingen i 2008, at museet havde behov for flere ressourcer til varetagelse af arbejdsopgaver på det kunsthistoriske og tekniske område. Anbefalingen var at styrke museets kunstfaglige medarbejderstab samt udbygge museets IT-kompetence og overveje en fælles it-løsning med regionskommunen og Bornholms Museum. Desuden var anbefalingen at etablere et administrationsfællesskab med Bornholms Museum for at frigøre personaleressourcer.

- Det planlagte udvidelsesprojekt skal skabe synergi på bl.a. personalesiden gennem et fælles drifts- og administrationsfællesskab mellem kunstmuseet og Bornholms Museum. Museet var i 2012-13 desuden initiativtager og leadpartner i udviklingen af en fælles IKT-plattform for kulturinstitutionerne på Bornholm.
- I 2015 rådede Bornholms Kunstmuseum over 13 årsværk:
 - 10 fastansatte årsværk, heraf 2 fastansatte videnskabelige årsværk og ingen på ph.d.-niveau.
 - 2 årsværk i tidsbegrænset ansættelse, heraf 1 videnskabeligt årsværk.
 - 1 årsværk i fleksjob eller lign. ordning.

Museet har ingen frivillige. Museet oplyser, at den ene af de to videnskabelige fastansatte medarbejdere primært besidder kommunikationsfaglige kompetencer til varetagelse og opkvalificering af museets formidlingstiltag. Situationen siden 2008 med kun en fastansat kunstfaglig medarbejder er uændret.

c. Bygninger

I forbindelse med kvalitetsvurderingen i 2008 konstaterede Slots- og Kulturstyrelsen mangel på magasinplads og anbefalede derfor, at museet løste pladsproblemet. Evt. ved at etablere et nyt fælles magasin i samarbejde med Bornholms Museum.

- Museet har sammen med Bornholms Museum for nyligt har erhvervet en gammel fiskefabrik i Tejn, som skal indrettes til et fællesmagasin. Det kræver en større ombygning, som endnu ikke er igangsat. Kunstkonserveringen har været inddraget ift. vurdering af bygningens egnetthed som kommende magasin.
- Museumsbygningen og den omkringliggende skulpturpark stilles vederlagsfrit til rådighed af Bornholms Regionskommune, som ejer bygning og park. I den nuværende brugsaftale fra 1993 varetager museet al indvendig og udvendig vedligehold, drift af bygninger og areal, herunder ejendomsskat af de omkringliggende arealer, der udlejes af kommunen til anden side. Museet er desuden bundet af kommunens ejendomsforsikringsaftale. Kommunen dækker dog større vedligeholdelsesudgifter som fx et kommende nyt tag. Museet har i 2014 anmodet Bornholms Regionskommune om en genforhandling af den indgåede brugsaftale, som pt. ikke er afsluttet.
- Ifølge Danske Museer i Tal udgjorde museets udgifter til bygningsdrift og -vedligehold i 2015 18 % af de samlede udgifter. Museet oplyser, at udgifterne til bygningsdrift normalt ligger på 12-15 %, efter at museumsbygningen er blevet energimæssigt optimeret, men at stigningen i 2015 skyldes udgifter til ejendomsforsikring.
- Museet har ikke en langsigtet vedligeholdelsesplan for bygningen.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet supplerer de offentlige driftsbevillinger med en betydelig egenindtjening samt fonds- og sponsorstøtte og dermed sikrer et bæredygtigt økonomisk grundlag for museets drift.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har taget tiltag til energimæssig optimering af museumsbygningen og løsning af magasinpladsproblemer ved erhvervelse af en ny bygning til fællesmagasin med Bornholms Museum.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at udgifterne til bygningsdrift udgør så høj en andel af de samlede udgifter.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at kun 2 ud af 10 fastansatte årsværk, herunder kun 1 kunstfagligt årsværk, udgør videnskabeligt personale til varetagelse og udvikling af de museale opgaver.
- at museet ikke har en langsigtet vedligeholdelsesplan for museumsbygningen.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet – såfremt udvidelsesprojektet realiseres – udarbejder en plan for, hvorledes museet ud fra de eksisterende ressourcer sikrer, at den samlede faglige opgavevaretagelse løftes inden for hele det vedtægtsbestemte ansvarsområde.
 - at museet prioriterer flere ressourcer til fastansatte årsværk med kunstfaglige kompetencer og museumsfaglighed generelt, så museet også fremover - og i forbindelse med den eventuelle udvidelse - er i stand til at opretholde en rimelig faglig standard.
 - at museet i dialog med regionskommunen sørger for at få genforhandlet brugsaftalen for museumsbygningen mhp. at nedbringe udgifterne til bygningsdrift og -vedligehold.
 - at museet udarbejder en langsigtet vedligeholdelsesplan for museumsbygningen, som inkorporeres i museets nye strategi for den samlede virksomhed.
-

Forskning

Museet er forpligtet til at forske inden for sit ansvarsområde og stille sin viden til rådighed for omverdenen. Museets forskning er videnskabeligt arbejde baseret på faglige problemstillinger relateret til museets ansvarsområde.

I kvalitetsvurderingen i 2008 blev museet rost for sin forskningsindsats, som i samarbejde med andre museer i høj grad bidrog til at styrke og kvalificere museets profil inden for ansvarsområdet på det kunstfaglige område. Anbefalingen var, at museet tog lignende tiltag i relation til kunsthåndværksområdet. Styrelsen bemærkede desuden, at en stor del af museets forskning blev udført af ekstern arbejdskraft, og at museet selv burde bidrage med mere dybtgående forskning ifm. sine forskningstiltag.

- Museet har formuleret en forskningsstrategi med formål og overordnede målsætninger for museets forskning. Strategien indeholder ingen plan for, hvordan målsætningerne konkret skal udmøntes ift. projekter, samarbejde, finansiering, publicering og forskningstid mv. Strategien beskriver heller ikke forskningens sammenhæng med den øvrige faglige opgavevaretagelse.

- I perioden 2012-16 har museet ud af i alt 15 publikationer ikke produceret nogen forskningspublikationer, som lever op til det almene forskningsbegrebs kriterier, ligesom udgivelser heller ikke er blevet fagfællebedømt. Udgivelserne består af hhv. 6 forskningsbaserede publikationer og 9 formidlingspublikationer, som primært udgør udstillingskataloger, og hvoraf flere er publiceret i samarbejde med andre danske museer. Ingen af de forskningsbaserede publikationer relaterer sig til museets samling af kunsthåndværk. Museets eget videnskabelige personale har bidraget med artikler til tre af de forskningsbaserede publikationer, mens der til resten er benyttet eksterne forskningskompetencer.
- Pga. af begrænsede personaleressourcer benytter museet i større omfang eksterne forskningskompetencer. I et forsøg på at opgradere egen forskning har museet i 2015 forgæves ansøgt kommunen om en forøgelse af driftstilskuddet til at ansætte forskningsfagligt personale.
- Udover nævnte samarbejder omkring forskningsbaserede publikationer indgår museet ikke i relevante faglige netværk eller samarbejder om sin forskning og udvikling heraf. Dette skyldes ifølge museets oplysninger mangel på ressourcer.
- Museet har yderligere udarbejdet en særskilt og ambitiøs forsknings- og formidlingsstrategi for den planlagte afdeling for lys. Strategien er fra 2014 og indeholder vision og mission med målsætning om at være center for forskning og formidling i lys, arkitektur, installation, performance og billedkunst på nationalt og internationalt niveau. Tekniske forhold omkring belysning og dagslysområdet indgår også. Strategien beskriver desuden indsatsområder, samarbejdspartnere og konkrete aktivitetsplaner for centrets forskning og formidling. Strategien relaterer sig ikke til museets samlede virksomhed og indeholder ingen planer for realisering af de ambitiøse mål, samt hvilke ressourcer det kræver.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har en nedskrevet strategi for sin forskning, selvom forskningens sammenhæng med museets øvrige faglige opgavevaretagelse ikke er udfoldet, og der savnes planer for forskningens udmøntning samt overvejelser om ressourcer (økonomi, personale og tid).

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet kun i begrænset omfang indgår i relevante faglige netværk og samarbejder om sin forskning.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet på fem år ikke har produceret nogen forskningspublikationer, som lever op til det almene forskningsbegrebs kriterier, og dermed ikke har fulgt op på anbefalingen om at intensivere egne forskningsbidrag ifm. kvalitetsvurderingen i 2008.
- at ingen af de forskningsbaserede publikationer relaterer sig til museets samling af kunsthåndværk, hvilket ellers var anbefalingen ved sidste kvalitetsvurdering.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet - som led i udarbejdelse af en strategi for museets samlede virksomhed – formulerer strategi og konkrete mål for forskningsindsatsens niveau og udvikling, herunder om fx forskningsproduktion, publicering, finansiering, samarbejder, forskningstid og ressourceanvendelse. Dette mhp. at sikre sammenhæng med museets øvrige faglige opgavevaretagelse samt balance mellem museets egen forskning og tilkøb af ekstern forskningskapacitet.
 - at forsknings- og formidlingsstrategi for afdelingen for lys – såfremt udvidelsen bliver en realitet – inkorporeres i den overordnede strategi for museets samlede virksomhed og relateres til organisatoriske og ressourcemæssige forhold.
 - at museet fremadrettet prioriterer ressourcer til forskning i hele museets ansvarsområde, også samlingen af kunsthåndværk.
 - at museet publicerer sin forskning i forskellige typer af publikationer og i fagfællebedømte medier nationalt og internationalt eller på anden vis sikrer ekstern fagfællebedømmelse af forskning publiceret i museets udstillingskataloger og øvrige udgivelser.
 - at museet udvikler og styrker sin forskningsindsats ved i højere grad at indgå i relevante faglige netværk samt opbygge strategiske samarbejder eller partnerskaber med andre museer og forskningsmiljøer. Fx om samfinansiering af en ph.d.-stipendiat.
-

Formidling

Museet er forpligtet til at formidle sit ansvarsområde for offentligheden. Gennem formidling bringer museet sin forskningsbaserede viden i spil i institutionen, i forhold til borgerne og det omgivende samfund.

I kvalitetsvurderingen i 2008 roste Slots- og Kulturstyrelsen museet for at gennemføre et stort antal egenproducerede særudstillinger med relevans for ansvarsområdet. Styrelsen anbefalede imidlertid, at museet udbyggede og udnyttede sit internationale netværk af museale samarbejdsrelationer inden for kunsthåndværk. Desuden konstaterede styrelsen, at antallet af særudstillinger forekom alt for højt, i betragtning af museets ressourcer og begrænsede faglige bemanding. Endelig var anbefalingen, at museet styrkede sin formidlingsindsats for børn, fx gennem etablering af en skoletjeneste.

- Museet har en omfangsrig formidlingsvirksomhed, som er differentieret med brug af varierede formidlingsformer og målrettet forskellige brugergrupper. Formidlingen sker gennem udstillinger, særudstillinger, omvisninger, undervisningstilbud, værkstedsaktiviteter, publikationer, koncerter, arrangementer, museumsbiograf, audioguide mv. samt via hjemmeside, apps og sociale medier. Desuden har museet tilgængeliggjort sin samling via Europeana 280 og Google Art Project.
- Museet har ikke en nedskrevet strategi for den samlede formidlingsindsats.
- I 2015 har museet vist seks særudstillinger og afholdt 100 arrangementer, omvisninger o. lign., heraf seks uden for museet. Museets udstillinger dækker ansvarsområdet bredt og inkluderer internationale biennaler inden for kunsthåndværk. Museet samarbejder med Det Kgl. Danske Kunstakademis Designskole om skiftende udstillinger med kunsthåndværk.
- Museet indgår også i relevante faglige netværk og samarbejder med andre museer og forskningsinstitutioner om udvikling af sin formidlingsvirksomhed. Herunder bl.a. Stanford University, Harvard University, Thorvaldsens Museum og Vendsyssel Kunstmuseum. Endelig samarbejder museet med andre lokale museer om billetsalg, markedsføring og kommunikation.
- Museet har en formidlingsinspektør med kompetencegivende uddannelse inden for formidling med fokus på kommunikation.
- Museet har skriftlige samarbejdsaftaler med undervisningssektoren og undervisningstilbud, som er koordineret med fælles mål og læreplaner. Siden kvalitetsvurderingen i 2008 har museet udviklet sin formidlingsindsats, så den i højere grad er målrettet børn og skoler gennem deltagelse i en fælles bornholmsk skoletjeneste. Museet deltager i tiltaget "Museet i den åbne skole" og er engageret i et udviklingsforløb med en lokal skole for børn og unge, som har fysiske og/eller psykiske funktionsnedsættelser og indlæringsvanskeligheder. Endelig deltager museet i projektet "Kend din ø" til børn i alderen 7-12, som er et tværfagligt undervisningsprojekt mellem kunstmuseet og Bornholms Museum om formidling til skoler, der sammen med Bornholms Skoletjeneste er en del af den regionale kulturaftale.
- I 2015 benyttede 108 hold museets undervisningstilbud. Holdene var fordelt på dagtilbud (13), grundskoler (67), ungdomsuddannelser (6) og andre uddannelser (22).
- Museet havde i 2015 i alt 38.627 brugere, heraf deltog 300 i arrangementer andre steder end på museets adresse. Museet havde 48.167 unikke besøg på hjemmesiden.

- Museet deltager i Den Nationale Brugerundersøgelse. I undersøgelsen fra 2015 ligger museet generelt på niveau med gennemsnittet for landets øvrige udstillingssteder. Museet ligger dog under ift. ”egnethed for børn”, ”muligheden for at lære nyt” samt ”muligheden for at deltage aktivt”. 78 % af museets brugere er fra Danmark. Herunder 25 % fra kommunen, hvilket er på niveau med øvrige udstillingssteder, mens 42 % er fra den øvrige region og 33 % er fra resten af landet. 15 % er fra Tyskland og 5 % fra Sverige, hvilket er over gennemsnittet, mens kun få kommer fra andre europæiske lande. Til gengæld ligger museet under gennemsnittet med kun 6 % brugere mellem 14-29 år og 21 % er mellem 30-49 år, mens 73 % af brugerne er over 50 år. 44 % af brugerne er mænd, hvilket er over landsgennemsnittet. Hele 77 % af brugerne kommer fra en ferieadresse.
- Museet bruger resultaterne af egne brugerundersøgelser og Den Nationale Brugerundersøgelse i udviklingen af sin formidling. Museet inddrager brugerne i udviklingen af sin formidling i forbindelse med evalueringer af udstillinger, undervisningsforløb og hjemmeside.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet siden kvalitetsvurderingen i 2008 har arbejdet målrettet med at udvikle og styrke sin formidlingsindsats til børn og unge, herunder børn og unge med særlige behov.

Det er tilfredsstillende:

- at museets formidlingsvirksomhed er omfangsrig og differentieret med brug af varierede formidlingsformer målrettet forskellige brugergrupper.
- at museet indgår i relevante faglige netværk og samarbejder, og har formaliserede samarbejder med undervisningssektoren.
- at museet har undervisningstilbud koordineret med læreplaner og fælles mål.
- at museet har en højere andel af mandlige brugere end gennemsnittet.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke sikrer en mere ligelig balance mellem formidlings- og forskningsindsats.
- at museet ikke har en nedskrevet strategi for den samlede formidlingsindsats.
- at museets brugere vurderer museets egnethed til børn samt muligheden for at deltage aktivt under gennemsnittet for andre udstillingssteder, og at museet ligger betydeligt under gennemsnittet fsva. brugere mellem 14-49 år.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet som led i udarbejdelse af en strategi for museets samlede virksomhed formulerer strategi og mål for formidlingsindsatsen, herunder ift. organisering og ressourceanvendelse, og prioriterer formidlingsindsatsen med fokus på forskning i den kommende periode.
 - at museet overvejer at nedsætte antallet af årlige særudstillinger for at frigøre ressourcer til styrkelse af forskningsindsatsen.
 - at museet i udviklingen af sine formidlingstilbud fortsat har fokus på at målrette tilbuddene til børn samt på større grad af brugerinddragelse og tiltrækning af flere brugere mellem 14-49 år.
-

Samlingsvaretagelse

a. Indsamling

Museet er forpligtet til systematisk at indsamle genstande og anden dokumentation inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde. Indsamlingen skal være baseret på en aktiv, men restriktiv praksis, der udspringer af museets forskning.

I kvalitetsvurderingen i 2008 opfordrede Slots- og Kulturstyrelsen Bornholms Kunstmuseum og Bornholms Museum til at udarbejde en mere præcis arbejdsdeling om indsamling af kunsthåndværk samt udforme en konkretiseret samarbejdsaftale herom. Desuden var anbefalingen, at kunstmuseet overvejede at udskille de dele af samlingen, der ikke relaterede sig til ansvarsområdet. Styrelsen anbefalede også, at museet formulerede en klart defineret indsamlingspolitik både inden for billedkunst og kunsthåndværk, som er koordineret med øvrige danske museer og formulerer en kunstnerisk linje, der også dækker den nyeste kunst.

- Bornholms Kunstmuseum og Bornholms Museum har i dag en klar arbejdsdeling og løbende dialog om varetagelse af kunsthåndværksområdet. Under kvalitetsvurderingsbesøget konstaterede styrelsen dog, at der fortsat er behov for, at museet præciserer den kunstneriske linje i indsamlingen af nyere kunst, særligt hvad angår den del, der relaterer sig til begrebet lys.
- Museet har en indsamlingspolitik og skriftlige retningslinjer for modtagelse/indkomst.
- Museet koordinerer sin indsamling med de øvrige statslige og statsanerkendte museer og indgår i relevante faglige netværk og samarbejder om sin indsamling og udvikling heraf.
- Museets samling omfattede i 2015 5.330 inventarnumre. Tilvæksten i 2015 var på 300 værker, hvoraf en stor andel udgør en større donation af værker af Jørgen Haugen Sørensen. Alle

værker er indsamlet i relation til museets forskning, mens koblingen til museets ansvarsområde i nogle tilfælde er svagere.

- Museet udlåner løbende værker fra sin samling.
- Værker i museets samling, som ikke relaterer sig til ansvarsområdet, er ikke udskilt fra samlingen, men langtidsdeponeret på andre museer. Museet oplyser, at det ikke ønsker at udskille disse værker, fordi de er af betydning for museets historie.
- Museet foretager ikke systematiseret samlingsgennemgang, der primært sker stikprøvevist i forbindelse med den årlige revisorkontrol.

b. Registrering & indberetning

Museet er forpligtet til at registrere og indberette sin samling til de centrale kulturarvsregistre: Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark (KiD). Registreringen skal ske efter fastlagte standarder, der muliggør udveksling af data nationalt og internationalt.

I 2008 havde museet et forholdsvis stort registreringsefterslæb. Styrelsen forventede, at hele samlingen var minimumsregistreret og digitaliseret inden udgangen af 2009.

- I dag er samlingen er fuldt registreret, og 100 % er indberettet til KID.
- Museet har nedskrevne retningslinjer for registrering og begrundet fagligt sin indsamling som en del af sin registrering. Museet dokumenterer sin registreringspraksis og -historik.
- Museet har personale med registreringskompetencer og indgår i relevante faglige netværk og samarbejder om registreringsarbejdet og udviklingen heraf.

c. Bevaring

Museet er forpligtet til at bevare sin samling for eftertiden. Bevaringsarbejdet består af såvel en præventiv som udbedrende indsats i forhold til samlingens forsknings- og formidlingsmæssige værdi. Bevaring omfatter museets magasinering, sikring, tilsyn og konservering af samlingerne.

I kvalitetsvurderingen i 2008 var anbefalingen, at museet udarbejdede en handlingsplan for bevaring af samlingen. Styrelsen konstaterede desuden, at museets magasiner var tæt-pakkede, og at sikringsmæssige krav til opbevaring af samlingen ikke var opfyldt. Styrelsen anbefalede derfor,

at museet udarbejdede handlingsplaner for løsning af mangel på magasinplads samt forbedring af klimaforhold og bevaringsmæssig korrekt opbevaring.

- Museet har i 2015 indberettet, at 99,5 % af samlingen er i hhv. formidlingseget (99 %) og stabiliseret (0,5 %) tilstand. 0,5 % er i behandlingskrævende tilstand. Ingen værker i samlingen er i svært skadet tilstand.
 - Museet fører konserveringsfagligt tilsyn med hele samlingen i samarbejde med Kunstkonserveringen, dog ikke efter faste terminer. Der føres heller ikke logbog i forbindelse med tilsynet.
 - Museet indgår i relevante faglige netværk og samarbejder om bevaringsarbejdet og udvikling heraf.
 - I forbindelse med kvalitetsvurderingen har Kunstkonserveringen gennemgået museets klima-, lys- og opbevaringsforhold i 2016. Der er pointeret mindre uhensigtsmæssigheder i konservatorens rapport, der med en relativt nem indsats kan udbedre bevarings- og udstillingsforholdene. Det gælder f.eks. begrænset tilgængelighed i magasinet med skulpturer og kunsthåndværk, manglende måling af aktuelle RH-værdier samt udsving i luftfugtighed i magasinerne. Desuden er konstateret behov for regulering af lysniveau i udstillingssalene, så lysintensiteten under skiftende lysindfald kan holdes på et acceptabelt niveau. Der foreligger ikke ældre kontinuerlige klimamålinger. Det kan være problematisk, vurderer Kunstkonserveringen. Ifølge rapporten er museet derfor i færd med at få installeret logbar klimaovervågning. Opbevaring af kunst og kunsthåndværk i museets magasiner vurderes som forsvarlig og hensigtsmæssig.
 - Kunstkonserveringens konklusioner stemmer overens med de iagttagelser, Slots- og Kulturstyrelsen gjorde sig under besøget. Herudover observerede styrelsen, at magasinerne er på grænsen til at være overfyldte.
 - Det planlagte fælles magasin med Bornholms Museum vil løse magasinpladsproblemet på sigt. Museet oplyser imidlertid, at museumsbygningen trods energimæssig optimering fortsat vil være udfordret ift. kølekapacitet.
 - Museet fører tilsyn med sine uddeponerede værker. Museet oplyser, at ca. 300 værker er uddeponerede uden for museumsregi, hvilket er et stort antal at føre løbende tilsyn med.
 - Museet har ikke en nedskrevet prioriteret bevaringsplan for den samlede bevaringsindsats. Museet har heller ikke værdiredningsplaner for dets lokaliteter.
-

Det er meget tilfredsstillende:

- at museets samling er fuldt registreret, og 100 % er indberettet til de centrale kulturarvsregistre.
- at 99,5 % af samlingen er i hhv. formidlingseget (99 %) og stabiliseret (0,5 %) tilstand, og at ingen værker er i svært skadet tilstand.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har en indsamlingspolitik, om end kunstnerisk linje og afgrænsning ift. indsamling af nyere kunst fortsat er upræcis.
- at museet sikrer god registreringspraksis gennem uddannet personale og nedskrevne retningslinjer for registreringsarbejdet.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets samlingsgennemgang og konserveringsfaglige tilsyn med samlingen ikke foregår systematisk, og at der heller ikke føres logbog i forbindelse med tilsynet.
- at Kunstkonserveringen konkluderer, at en række lys-, klima- og pladsforhold bør forbedres.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet hverken har en bevaringsplan eller værdiredningsplan.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet formulerer en prioriteret og afgrænset politik for indsamling af den nyere kunst og særligt den del, der relaterer sig til begrebet lys.
- at museet sørger for systematisk at foretage samlingsgennemgang, konserveringsfagligt tilsyn samt føre logbog ved tilsynet med henblik på prioritering af bevaringsindsatsen.
- at museet som led i udarbejdelsen af en strategi for den samlede virksomhed - og med afsæt i Kunstkonserverings faglige udtalelse – udarbejder en prioriteret bevaringsplan for såvel den præventive som udbedrende bevaringsindsats.
- at museet snarest muligt udarbejder en værdiredningsplan.

Museets fremtid

- Museet har fokus på at realisere planer om en udbygning af museet, som vil udvide præsentationen af samlingen, der ønskes udbygget med en større samling af samtidskunst, som relaterer sig til begrebet lys. I forhold til denne del af samlingen har museet tillige fokus på udvikling af sin forskning gennem national og international publicering samt internationale

samarbejder, konferencer og seminarer. Ved at samle Bornholms Kunstmuseum og Bornholms Museum under et tag vil udbygningen muliggøre udvikling af nye fælles formidlings-tilbud, som skal tiltrække større og bredere brugergrupper.

- Bornholms Regionskommune har afsat midler til anlægsstøttebidrag til det planlagte fælles museumscenter, som forventes at tilføre de to museer yderligere attraktionsværdi og at fremme kulturturismen på Bornholm. Kommunen ser frem til at se, hvordan det nye museumscenter vil udfolde sig og håber, at samlokaliseringen af de to museer vil skabe en stærk enhed, der bidrager til Bornholms udvikling.

Baggrund

1. Kvalitetsvurderingsforløbet på Bornholms Kunstmuseum

Kvalitetsvurderingsbesøget fandt sted d. 25. august 2016.

Tilstede var:

Fra museet:

Museumsdirektør Lars Kærulf Møller

Administrationschef Vibeke Dam Andersen

Fra bestyrelsen:

Bestyrelsesformand Christina Dideriksen

Fra Bornholms Regionskommune:

Formand for fritids- og kulturudvalget Erik Lund Hansen

Servicedirektør Johannes Nilsson

Fra Slots- og Kulturstyrelsen:

Enhedschef Ole Winther

Konsulent Krestina Skirl

Konsulent Sidsel Risted Staun

I forbindelse med besøget blev museets udstillinger, magasiner, administrationslokaler mv. besigtiget.

2. Om Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger

Kvalitetsvurderinger er en del af Slots- og Kulturstyrelsens arbejde med at understøtte en kvalitativ og professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Slots- og Kulturstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen generelt.

Gennem de sidste tolv år er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer bl.a. sig om:

- Udredningen om bevaring af kulturarven (Kulturministeriet, 2003)
- Udredning om museernes formidling (Kulturministeriet, 2006)
- Forskningsstrategi for Kulturministeriets område (Kulturministeriet, 2009)
- Internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed (Kulturministeriet, 2010)
- Den nationale brugerundersøgelse (Kulturstyrelsen, 2009-2014)
- God ledelse af selvejende kulturinstitutioner (Kulturministeriet, 2011)
- Udredning om fremtidens museumslandskab (Kulturministeriet, 2011)
- Kulturministeriets digitaliseringsstrategi 2012 – 2015 (Kulturministeriet, 2012)

Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside: www.slks.dk under museer/museumsvirksomhed/kvalitetsvurdering

Kvalitetsvurderingen indeholder Slots- og Kulturstyrelsens vurderinger af og anbefalinger til museets drift og fortsatte udvikling. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilskuds-ydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Slots- og Kulturstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer består af to dele: For det første museernes indberetninger til Slots- og Kulturstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, årsberetning, oversigt over forskningspublikationer samt museets indberetning til Slots- og Kulturstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". For det andet et kvalitetsvurderingsmøde på museet, hvor museets bestyrelse og hovedtilskudsyder, der ofte er museets hjemkommune, deltager.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Slots- og Kulturstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed i forhold til fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Slots- og Kulturstyrelsens vurderinger og anbefalinger samles i en rapport, der sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Slots- og Kulturstyrelsens anbefalinger. Slots- og Kulturstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

Et år efter godkendelse af opfølgningsplanen gennemføres et opfølgningsmøde mellem museet og Slots- og Kulturstyrelsen. Museet skal forud for opfølgningsmødet redegøre skriftligt for status i museets arbejde med opfølgningen. Kvalitetsvurderingen forventes afsluttet efter opfølgningsmødet.